

אוניברסיטת בר-אילן
המחלקה למדעי המדינה

הנחיות לכתיבת עבודה סמינריונית מחקרית

1. **שער העבודה** (בעמוד נפרד) יכלול את נושא העבודה, שם הקורס שבמסגרתו היא נכתבת, מספרו ושנת הוראתו, שם המרצה, שם כותב העבודה, תאריך הגשתה, ומספר תעודת הזהות של הסטודנט.
2. **תוכן העניינים** - יובא בעמוד נפרד אחרי שער העבודה, ויכלול את כותרות הפרקים ופרקי-המשנה בסדר בו הם מופיעים בעבודה, בציון מספר העמוד בעבודה אליו משתייך כל פרק. על שמות הפרקים ופרקי המשנה לבטא את תוכנם.
3. **מבוא** – בו יציג הכותב באופן תמציתי את נושא המחקר, חשיבותו ותרומתו לתחום המחקר והסיבות לבחירה בנושא זה. על הכותב להציג את שאלות המחקר ומטרות המחקר. כמו"כ יכול הכותב להציג בסיפא של המבוא הערות טכניות בעלות אופי כללי הקשורות למחקרו.
4. **רקע תיאורטי** - פרק זה יכלול 3 מרכיבים. ראשית, על הכותב להציג בקצרה את התיאוריות והמחקרים המרכזיים הקשורים לנושא המחקר ובאופן ספציפי לשאלת המחקר ומטרותיו (= סקירת מקורות). מוצע שסקירת המקורות תציג בתחילה ספרות מחקר הקשורה לנושא באופן כללי ביותר ואח"כ בתת-נושא כללי עד שמגיעים לתת-נושא המקרב את הכותב לליבת המחקר, כלומר לשאלת המחקר. שנית, על הכותב להציג בפרק זה מודל תיאורטי במידה והוא מהווה מרכיב בעבודה וכן יוצגו השערות המחקר (בעבודה שיש בה מרכיב כמותי). בעבודה בעלת שיטת מחקר איכותנית (בעיקר) ניתן להוסיף "טענות" או "ציפיות" מחקר. בעבודה "פרשנית" אין השערות או "טענות" מחקר. על כל השערה או טענה לכלול משתנה תלוי **אחד בלבד** ומשתנה בלתי-תלוי **אחד בלבד**. אם ישנם יותר מאחד, ניתן לפצל את ההשערה/טענה להשערות/טענות משנה כדי לשמור על כלל זה.

5. **שיטת המחקר** – פרק זה נועד לפירוט הדרך בה מתכוון החוקר לבצע את המחקר. על הכותב להגדיר מהי שיטת המחקר בה הוא נקט וכן עליו לפרט ולהסביר את כלי המחקר בהם נעשה שימוש: יש לפרט מהם כלי המחקר (שאלונים, סקרים, ראיונות, תעודות, ניתוח תוכן וכדומה) (לפרט מה מטרת כל כלי מחקר ואף לפרט את שלבי המחקר (מערך המחקר), שלב אחר שלב. בד"כ פרק זה אמור גם לכלול אוכלוסיית המחקר (למשל, רק צעירים או כל הגילאים? רק פריטים מ"הארץ" או גם "ידיעות אחרונות" ו"מעריב"? ותקופת המחקר (לדוגמה: השנה החולפת? מקום המדינה? ניתוח תוכן שבוע אחד כל שנתיים?). לבסוף, יש מקום להתייחס למגבלות/חסרונות השיטות וכו' שנבחרו והסיבות לכך שלא נבחרו שיטות חלופיות.

6. **גוף העבודה** – כאן יש להבחין בין עבודות מחקר איכות(נ)יות לעבודות מחקר כמותיות. בעבודות מחקר איכות(נ)יות אין דפוס של מבנה קבוע. מוצע, שכל פרק בעבודה ידון בת-נושא, כלומר, בבעיה ספציפית שהיא מרכיב של הנושא הכללי בו דנה העבודה. הדגש במחקר האיכות(נ)י הוא בתהליך היסק אינדוקטיבי (מהפרט אל הכלל), ולכן יש להקפיד להציג את מסכת העובדות המהוות בסיס ליצירת החוק, המסקנות. בעבודות מחקר כמותיות נהוג להבחין בין פרק "ממצאים" (פחות מקובל, המונח "תוצאות") לפרק "דיון".

פרק הממצאים נועד להציג את הנתונים שהתקבלו במחקר והעונים על שאלות המחקר. מומלץ לארגן את הנתונים במעגלי חשיבות כאשר תוצאות ותשובות לשאלות המרכזיות (קרי, אלו הקשורות להשערות המחקר) יופיעו בחלק המרכזי של הפרק ותוצאות לשאלות נוספות יאורגנו כחלק נפרד או ישולבו בדיון כתמיכה בעובדות. מותר להוסיף בשלב זה הסברים קלים לממצאים נקודתיים אשר לא יידונו בפרק הדיון. בוודאי ניתן להציג את הממצאים הכמותיים בטבלאות או תרשימים אך אין להציג אותם ממצאים פעמיים, בטבלה ואח"כ בתרשים. כדי להקל על הקורא, מותר גם להבליט בתוך הטבלה את הנתונים הספציפיים המעניינים, המפתיעים ו/או החשובים ביותר. יש לרשום מספר (בסדר רץ) + כותרת לכל הטבלאות ולכל התרשימים בנפרד. מאידך גיסא, אם מדובר במחקר איכותני, אין להביא "פרוטוקול" של ראיונות או התכנים של קטעי עיתונות וכו' בצורת "רשימת מכולת" אחד אחרי השני. יש לארגן את הצגת הממצאים לפי נושאים

וסוגיות ובכל אחד להביא כמה דוגמאות מהממצאים (ציטוטים), קטעי ניתוח טקסט וכי' הממחישות את ה"שורה התחתונה".

פרק ה"דיון" מטרתו לפרש ולהעריך את תוצאות המחקר. כאן דנים בהשערות המחקר ומביאים טיעונים, הסברים והמשמעויות של הממצאים והמסקנות (בדיקת קבלתן או דחייתן של ההשערות לפי הסדר וסיכום כל ההשערות כמוכיחות או סותרות את התיאוריה והמחקרים הרלוונטיים). בסוף פרק זה יש "לסגור את המעגל התיאורטי", כלומר להתייחס לשאלה האם ממצאי ומסקנות המחקר תומכים/מגבים או סותרים/מחלישים תיאוריה (או תיאוריות) אשר הובאו בפרק התיאורטי.

7. פרק הסיכום – על הכותב בפרק זה להציג באופן תמציתי את תוכן המחקר והמסקנות העיקריות ביחס לבעיות המחקר וההשערות שהועלו ונדונו בהרחבה בגוף העבודה. ניתן להעלות בפרק זה שאלות חדשות הנובעות ממסקנות המחקר וכן רצוי להציע הצעות קצרות למחקרי המשך מתוך "חורים" או שאלות שטרם פוענחו במחקר שלך.

8. נספחים – מי שמצרף נספחים לעבודה יביא זאת בפרק "נספחים" לאחר הרשימה הביבליוגרפית. ניתן לומר, שכל חומר רלוונטי למחקר, אשר מפריע לשטף הקריאה ואינו קשור ישירות למטרות המחקר, יופיע בפרק הנספחים. בד"כ כוללים הנספחים טבלאות מקיפות, תרשימים של כלי מחקר, שאלונים, תצלומים, חוקים וכדומה. כותרת הנספחים תופיע באמצע העמוד. הנספחים מקבלים מספר סידורי שוטף (נספח 1, נספח 2 וכדומה).

9. מראי מקום והערות שוליים - כל ציטטה, אמירה, או מידע הלקוחים מחיבור אחר, תהא מלווה במראה-מקום. כל הערה צדדית שיש ברצונו של הכותב להעיר - ושאינה חיונית לגופו של ענין - תובא אף היא כהערת שוליים. ישנן שתי אופציות. לפי אופציה א', הערות ומראי מקום יובאו בתחתית העמוד מתחת לקו מפריד (ראה פירוט להלן). לכל הערה מספר רץ, מראשית העבודה ועד סופה. כל הערה תיכתב ברווח של שורה אחת ואילו בין הערה אחת לשנייה יש להשאיר רווח כפול. לגבי אופציה ב', כל מראה מקום יובא בגוף העבודה בתוך סוגריים, מיד לאחר הציטוט או הנקודה המתייחסת למספר/מאמר אחר (ראה פירוט להלן). לפי אופציה זו, הערות שוליים מהותיות תובאנה בתחתית העמוד בסדר רץ כפי שהוסבר באופציה א'.

10. **רשימה ביבליוגרפית – תופיע בסוף העבודה, עפ"י סדר הא"ב של שמות המשפחה של**

המחברים (ללא מספור הפריטים) והיא תחולק למקורות בעברית ולועזית.

11. **שיטת הכתיב והמספור –** יהיו עקביות לאורך כל העבודה. הוא הדין לגבי תרגומי

שמות, אזכורים וכדומה. כמו"כ יש להקפיד על מינימום רווח של שורה וחצי בין כל

פריט (עדיף רווח כפול; אם יש שתי שורות לאותו פריט, אפשר להסתפק ברווח רגיל בין

שורות פנימיות אלו) ועל שוליים למעלה, למטה ומשני צדי העמוד ברווח של 2.5 ס"מ.

יש למספר את העמודים החל מפרק המבוא.

כללי הכתיבה של הרשימה הביבליוגרפית (אופציה א')

1. מקור מתוך ספר:

שם משפחה, שם פרטי (מלא או אות ראשונה). שם הספר. מקום הוצאה: חברת הוצאה, שנת

הוצאה.

דוגמאות:

שפירא, יוחנן. לשלטון בחרתנו. תל אביב: עם עובד, 1989.

Brecher, Michael. Crises in World Politics: Theory and Reality. Oxford:

Pergamon Press, 1993.

Norris, Pippa & Ronald Inglehart. Sacred and Secular: Religion and Politics

Worldwide. New York, NY: Cambridge University Press, 2004.

Almond, Gabriel, Scott Appleby, & Emmanuel Sivan. Strong Religion: The Rise of

Fundamentalism around the World. Chicago, IL: University of Chicago Press, 2003.

2. מקור מתוך כתב עת (כולל עיתון יומי):

שם משפחה, שם פרטי. "שם המאמר", שם כתב העת, כרך (#), שנה, עמודי המאמר כולו.

דוגמאות:

גלנור, יצחק. "הסכמים פוליטיים", מדינה, ממשל ויחסים בינלאומיים, 38, תשנ"ג, 105-97.

• שימו לב: העמודים תמיד מובאים בכיוון הקריאה, כלומר: בעברית מימין לשמאל ובאנגלית

משמאל לימין.

בפברואר 2003, 1-2. במפרץ, "הארץ", 18 שיף, זאב. "מלחמה

Daley, Anthony. "On Reading Strategies for Students", PS - Political Science & Politics, 28 (2), 1995, 89-100.

Goodliffe, Jay & Darren G. Hawkins. "Explaining Commitment: States and the Convention against Torture", Journal of Politics, 68 (2), 2006, 358-371.

Greer, Tammy, Mitchell Berman, Valerie Varan, Lori Bobrycki, & Sheree Watson. "We are a Religious People; We are a Vengeful People", Journal for the Scientific Study of Religion, 44 (1), 2005, 45-57.

מאמר אלקטרוני בלי עמודים

Smith, James. "Politics is Political", Online Journal of Political Politics, 3 (1), 2011, (on line: www.journalpoliticalpolitics.org/smith, downloaded: December 1, 2011).

עתון

Johnson, John. "This is a Newspaper Article", The Washington Post-Dispatch, June 27, 2005, 4-5.

• כדי להקל על הקורא במציאת פריטים, יש הנוהגים לרשום מספר כרך ועל ידו מספר גיליון.
לדוגמה בעברית: 38, 2 או: 38 (2).

מקראה:

שם משפחה, השם הפרטי, (עורך) (שנת הוצאה). שם הקובץ. מקום הוצאה: שם הוצאה.

דוגמאות:

ליסק, מאקס ועמי גוטמן (עורכים). המערכת הפוליטית הישראלית. תל אביב: עם עוב, 2002.

Barkey, Rex, (ed.). Studies in Opposition. London: Macmillan, 1971.

Marty, Martin E. & Scott Appleby, (eds.). Fundamentalisms and the State: Remaking Politics, Economies and Militance. Chicago: University of Chicago Press, 1991.

3. מקור מתוך מקראה:

שם משפחה, שם פרטי של מחבר/ת הפרק/מאמר. "שם הפרק/מאמר", בתוך שמות העורך/ים
(עורך/ים), שם הספר. מקום הוצאה: שם הוצאה, שנת הוצאה, עמודי המאמר כולו.

דוגמאות:

גלבוע (עורך). יחסים מדעיים, בתוך: איתן כתחום הבינלאומיים גלבוע, איתן. "היחסים
עובד, 1979, 11-33. אביב: עם בינלאומיים. תל

Hermann, Charles F. "International Crisis as a Situational Variable", in
James N. Rosenau (ed.), International Politics and Foreign Policy. New
York, NY: The Free Press, 1969, pp. 409-421.

Ammerman, Nancy T. "The Dynamics of Christian Fundamentalism: An Introduction" in Martin E. Marty & R. Scott Appleby (eds.). Accounting for Fundamentalisms: The Dynamic Character of Movements. Chicago, Il.: University of Chicago Press, 1994, pp. 13-17.

4. מסמך אלקטרוני :

Oxford English Directory, 2nd ed., S.V. "Glossolalia" [CD-ROM] Oxford: University Press, 1992.

5. מסמך מהאינטרנט :

Gurr, Ted. "Polity Codebook", University of Colorado. Available at:

<http://www.colorado.edn/IBS/GAD/spacetime/data/Polity.html>

(downloaded: July 5, 2007).

אם אין מחבר ל מסמך מהאינטרנט

"Minnesota", Wikipedia, available at: <http://en.wikipedia.org/wiki/Minnesota>

(Downloaded: December 27, 2011).

• נהוג לרשום התאריך בו הורדת את עמוד האינטרנט, זאת מאחר שלעתים הדפים נעלמים.

מראה מקום והערות שוליים

מראה מקום שונה מרשימה ביבליוגרפית וחייב להיות מפורט ככל האפשר. אין לכלול עובדות, מספרים, עמדות, הגדרות ללא מראה מקום (למעט דברים ידועים ומוסכמים על כולם, כגון מדינת ישראל הוקמה בתש"ח; לבני ישראל היו 12 שבטים; וכדומה). מראה מקום מפנה לעמוד מסוים בעוד שרשימה ביבליוגרפית מפנה לכל המאמר/ ספר (במקרה של ספר, אין צורך לרשום את מספר העמודים של הספר כולו). כל הפריטים שבמראה המקום יופיעו ברשימה הביבליוגרפית.

כללים לכתיבת מראה מקום - אופציה א'

במראה מקום השם הפרטי יבוא לפני שם המשפחה.

1. ציטוט מתוך ספר:

שם פרטי, שם משפחה, שם הספר, מקום ההוצאה: שם ההוצאה, שנת ההוצאה, עמוד או עמודים.

דוגמאות:

יונתן שפירא, לשלטון בחרתנו, תל אביב: עם עובד, 1989, ע' 50.

Michael Brecher, Crisis in World Politics: Theory and Reality, Oxford:

Pergamon Press, 1993, p. 6.

Jonathan Fox & Shmuel Sandler, Bringing Religion into International Relations, New

York, NY: Palgrave-Macmillan, 2004, p. 8

Gabriel Almond, Scott Appleby, & Emmanuel Sivan, Strong Religion: The Rise of

Fundamentalism around the World. Chicago, IL: University of Chicago Press, 2003,

pp. 78-92.

2. ספר המהווה קובץ מאמרים עם עורך

השם הפרטי שם משפחה. (עורך), שם הקובץ, מקום ההוצאה: שם ההוצאה, שנה.

דוגמאות:

ליסק, מאקס. ועמי גוטמן. (עורכים). המערכת הפוליטית הישראלית. תל אביב: עם עובד, 2002.

Rex Barkey (ed.). Studies in Opposition, London: Macmillan, 1971.

Martin E. Marty & Scott Appleby, (eds.). Fundamentalisms and the State: Remaking Politics, Economies and Militance, Chicago: University of Chicago Press, 1991.

3. מאמר מתוך ספר ערוך

שם משפחה, השם הפרטי. "שם המאמר", בתוך: השם הפרטי שם משפחה (עורכ/ים),

שם הקובץ, מקום הוצאה: שם ההוצאה, שנת ההוצאה (עמודי המאמר כולו).

דוגמאות:

ובר, מאקס. "הטיפוסים של סמכות ותיאום מחייב", בתוך: שלום אייזנשטדט, עמי

גוטמן ויוסי עצמון (עורכים), מדינה וחברה תל-אביב: עם עובד, 1978, (עמ': 34-49).

Lex Baker, "Metacognitive skills in reading", in: Andrew Pearson (ed.), Handbook of research in reading, New York: Longman, 1982, (pp.: 353-395).

Ted R. Gurr. "Minorities, Nationalists, and Ethnopolitical Conflict" in: Chester A. Crocker and Fen O. Hampson (eds.), Managing Global Chaos: Sources of and Responses to International Conflict, Washington DC: USIP Press, 1996, (pp.53-77).

4. ציטוט מתוך כתב עת:

שם פרטי שם משפחה. "שם המאמר", שם כתב העת, מס' כרך, (מס') שנה, עמוד.

דוגמאות:

יצחק גלנור, "הסכמים פוליטיים", מדינה, ממשל ויחסים בינלאומיים, (2) 38, תשנ"ג, ע' 97.

Anthony Daley. "On Reading: Strategies for Students", PS-Political

Science & Politics, 28 (2), 1995, p. 99.

Jay Goodliffe & Darren G. Hawkins. "Explaining Commitment: States and the

Convention against Torture", Journal of Politics, 68 (2), 2006, p.369.

Tammy Greer, Mitchell Berman, Valerie Varan, Lori Bobrycki, & Sheree Watson.
"We are a Religious People; We are a Vengeful People", Journal for the Scientific Study of Religion, 44 (1), 2005, pp. 51-52.

5. ציטוט מתוך עיתון במראה מקום:

שם פרטי שם משפחה, "שם המאמר", שם העיתון, שם המוסף (תאריך מלא), עמוד או עמודים.

דוגמא:

יוסף חריף, "ארה"ב: מדברים עם חוסיין ופוזלים לערפאת", מעריב (18 במרץ 1988), מוסף שבת, ע' 2.

Sam Jones. "This is A Silly Newspaper Article", The Silly Times (April 1, 2011), p. 4.

6. ציטוט מתוך אנציקלופדיה:

"שם הערך", שם האנציקלופדיה, כרך (שנה), עמוד או עמודים.

דוגמא:

"שוק אירופי משותף", אנציקלופדיה למדעי החברה, כרך ה' (1970), ע' 671.

מסמך מהאינטרנט:

Ted Gurr. "Polity Codebook", University of Colorado. Available at:

<http://www.colorado.edn/IBS/GAD/spacetime/data/Polity.html>

(downloaded: July 5, 2007).

"Minnesota", Wikipedia. Available at: <http://en.wikipedia.org/wiki/Minnesota>

(Downloaded: December 27, 2011)

7. שימוש חוזר במקור מסוים:

- אם רשמת מקור מסוים פעם אחת, הרי אין צורך לחזור על כל הפרטים שוב, אלא יש לציין זאת בקיצור אך בבהירות. הכללים העיקריים לרישום כזה הם כדלקמן:
- א. אם צוין המקור באנגלית ומיד אחריו (כאשר אין כל הערה מפרידה ביניהם) רוצה הכותב לציין שוב סימוכין מאותו מקור, עליו להשתמש במילה *ibid.* ימתח קו מתחתיה בקו נטוי (פרוש המילה הוא: "באותו מקום" והיא קיצור של המילה הלטינית: *ibidem*).
  - ב. אם ההתייחסות היא לאותו מקור ואותו עמוד, יציין הכותב את המילה *ibid.*
  - ג. אם ההתייחסות לאותו מקור אך עמוד שונה, יציין הכותב למשל: *ibid.*, p. 36.
  - ד. אין להשתמש ב-*ibid.* כאשר פניות למקורות אחרים מפרידות בין ההערות, אלא רק כאשר ההתייחסות היא אל מקורות זהים ברצף.
  - ה. בעברית, שימוש חוזר רצוף באותו מקור ייעשה באמצעות המילה: שם, המודגשת בקו או יודפס על פי אותו עיקרון שצוין לגבי האנגלית.
  - ו. השימוש בסימון *op. cit.* (קיצור בלטינית: *oper citato* – שצוטט קודם), ייעשה כאשר הכותב רוצה להתייחס למקור מסוים אשר צוין במלואו קודם, אך בין התייחסות לאותו המקור מפרידה או מפרידים הערה או מספר הערות. במראה מקום בעברית, לא חייבים לכתוב *op. cit.*
  - ז. הן במראה מקום והן ברשימה הביבליוגרפית אם יש מקור בלועזית עם יותר משלושה מחברים, רושמים את שם המשפחה של המחבר הראשון ואחריו *et al.* בעברית רושמים את המילה "ואחרים" אחרי שם המחבר הראשון.

דוגמא:

1. Michael Brecher, Crises in World Politics. Theory and Reality. Oxford: Pergamon Press, 1993, p. 7.
2. Charles F. Hermann, "International Crisis as a Situational Variable", in James N. Rosenau (ed.), International Politics and Foreign Policy. New York: The Free Press, 1969, p. 409.
3. Michael Brecher, op. cit., pp. 11-12, 45-56.
4. Ibid., p.12.
5. Gabriel Almond, Scott Appleby, & Emmanuel Sivan, Strong Religion: The Rise of Fundamentalism around the World, Chicago, IL: University of Chicago Press, 2003, pp. 23-24
6. Michael Brecher, op. cit., p.11.
7. Gabriel Almond, et. al., op. cit., p. 12.
8. יוסף חריף, "ארה"ב: מדברים עם חוסיין ופוזלים לערפאת", מעריב (18 במרץ 1988), מוסף שבת, ע' 2.
9. שם. ע' 4.
10. Jonathan Fox, Religion, Civilization and Civil War: 1945 Through the New Millennium. Lanham, MD: Lexington Books, 2004, pp. 45-46
11. Jonathan Fox, "World Separation of Religion and State into the 21st Century", Comparative Political Studies, 39 (5), 2006, p. 539.
12. Jonathan Fox, Religion, Civilization. op. cit., pp. 78-80
13. Jonathan Fox, "Word Separation", op. cit., pp. 540-541.
14. יוסף חריף, ע' 3.
15. Jonathan Fox & Shmuel Sandler, Bringing Religion into International Relations. London, UK: Palgrave-Macmillan, 2004, pp. 45-47; Jonathan Fox, Religion, Civilization. op. cit. pp. 18-30; Michael Brecher, op. cit., p. 54.

* אם יותר מספר אחד מאותו מחבר מוזכרים בעבודה שלך, אז יש צורך לרשום מילה אחת או שתיים של הספר הספציפי ולא להסתפק רק בשם המחבר.

כללי הכתיבה של הרשימה הביבליוגרפית (אופציה ב')

כללים חשובים:

1. אם הפריט הינו ספר ערוך יש להוסיף (עורך) או (ed.) לפני שנת הפרסום.

דוגמא:

ליסק, מאקס ועמי גוטמן. (עורכים). (1977).

2. יש להדגיש בקו תחת או במובלט את שמות כל הפרסומים כגון:

- כתב עת
- כתבי יד שלא פורסמו
- שמות סרטים
- הקלטות ותוכנות מחשב
- ספרים
- הרצאות שניתנו בכנסים

לגבי הרצאות ומאמרים שניתנו בכנסים, יש לרשום לאחר השנה את החודש בו התקיים הכנס.

א. ספר שלם

שם משפחה, השם הפרטי, (שנת ההוצאה). שם הספר, מקום ההוצאה: שם ההוצאה.

דוגמאות:

אייזנשטדט, שאם, (1966). החברה הישראלית, ירושלים: מאגנס.

Blondel, John, (1973). Comparing Political Systems, London: Weidenfeld and Nicolson.

Brecher, Michael, (1993). Crises in World Politics: Theory and Reality, Oxford: Pergamon Press.

ב. ספר עם יותר ממחבר אחד

כאשר יש יותר ממחבר אחד לספר, יופיע פסיק בין שם לשם, ורק לפני השם האחרון יופיע הסימן & במקום המילה and (ללא פסיק לפני סימן זמן זה).

דוגמאות:

הורוביץ, דני, ומירי ליסק, (1977). מישוב למדינה, תל אביב: עם עובד.

Adams, John C. & Pat Barlie, (1961). The Government of Republican Italy, Boston, MA: Houghton Mifflin Company.

Norris, Pippa & Ronald Inglehart, (2004). Sacred and Secular: Religion and Politics Worldwide, New York, NY: Cambridge University Press.

Almond, Gabriel, Scott Appleby, & Emmanuel Sivan, (2003). Strong Religion: The Rise of Fundamentalism around the World, Chicago, IL: University of Chicago Press.

ג. ספר המהווה קובץ מאמרים עם עורך

שם משפחה, השם הפרטי, (עורך) (שנת ההוצאה). שם הקובץ, מקום ההוצאה: שם ההוצאה.

דוגמאות:

ליסק, מאקס ועמי גוטמן (עורכים) (2002). המערכת הפוליטית הישראלית, תל אביב: עם עובד.

Barkey, Rex, (ed.) (1971). Studies in Opposition, London: Macmillan.

Marty, Martin E. & Scott Appleby, (eds.) (1991). Fundamentalisms and the State: Remaking Politics, Economies and Militance, Chicago: University of Chicago Press.

ד. מאמר מתוך ספר ערוך

שם משפחה, השם הפרטי, (שנת ההוצאה). "שם המאמר", בתוך: השם הפרטי שם משפחה (עורכ/ים), שם הקובץ, מקום הוצאה: שם הוצאה, (עמודי המאמר כולו).

דוגמאות:

ובר, מקס, (1978). "הטיפוסים של סמכות ותיאום מחייב", בתוך שלום אייזנשטדט, עמי גוטמן ויוסי עצמון (עורכים), מדינה וחברה, תל-אביב: עם עובד. (עמ' 34-49).

Baker, Lex, (1982). "Metacognitive skills in reading", in: Andrew Pearson (ed.), Handbook of research in reading, New York: Longman, (pp. 353-395).

Ted R. Gurr, (1996). "Minorities, Nationalists, and Ethnopolitical Conflict" in: Chester A. Crocker and Fen O. Hampson (eds.), Managing Global Chaos: Sources of and Responses to International Conflict, Washington DC: USIP Press, (pp.53-77).

ה. מאמר בתוך כתב עת (תקופון)

שם משפחה, השם הפרטי, (שנת ההוצאה). "שם המאמר", שם כתב העת, מס' כרך (מס'), עמודי המאמר כולו.

דוגמאות:

דון-יחיא, אליעזר, (1979). "יציבות ותמורות במפלגת מחנה: המפד"ל ומהפכת הצעירים", מדינה
ממשל ויחסים בינלאומיים, 14 (1), 25-52.

Andrews, Walter G., (1978). "The constitutional prescription of parliamentary procedures in Gaullist France", Legislative Studies Quarterly, 3 (4), 465-506.

Daley, Anthony, (1995). "On Reading Strategies for Students", PS - Political Science & Politics, 28 (2), 89-100.

Goodlife, Jay & Darren G. Hawkins, (2006). "Explaining Commitment: States and the Convention against Torture", Journal of Politics, 68 (2), 358-371.

Greer, Tammy, Mitchell Berman, Valerie Varan, Lori Bobrycki, & Sheree Watson, (2005). "We are a Religious People; We are a Vengeful People", Journal for the Scientific Study of Religion, 44 (1), 45-57.

1. מאמר מתוך עיתון יומי או במגזין

שם משפחה, השם הפרטי. "שם המאמר", שם העיתון, (תאריך: חודש, יום ושנה), עמודי המאמר כולו.

דוגמאות:

מרקוס, יוסי. "טיפשות חד צדדית", הארץ, (21 באוגוסט 2001), עמ' ב2.

Schwartz, Jack. "Obesity affects economic, social status", The Washington Post, (September 30, 1993), pp. A1-A4.

הערה: אם מדובר בשבועון – יש לציין יום, חודש ושנה.

אם מדובר בירחון – יש לציין חודש ושנה.

ז. מאמר בעיתון שמחברו אינו ידוע

"שם המאמר", שם העיתון, (תאריך: חודש, יום ושנה), עמודי המאמר כולו.

דוגמא:

"New drug appears to sharply cut risk of death from heart failure", The Washington Post, (July 15, 1993), pp. A12-A16.

ח. יחידה של האוניברסיטה הפתוחה

שם משפחה, השם הפרטי, (שנת ההוצאה). שם היחידה (מס' היחידה). מקום הוצאה: שם ההוצאה.

דוגמא:

צמח, מימי ורות בייט-מרום, (1986). שיטות מחקר במדעי החברה – הסקר (יחידה 5). תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה.

י. עבודה לתואר שני (מוסמך)

שם משפחה, השם הפרטי, (שנת הוצאה). שם העבודה, חיבור לשם קבלת תואר מוסמך, שם המחלקה, שם האוניברסיטה, מקום ההוצאה.

דוגמא:

קורנהנדלר, בלה, (1992). המערך משלטון לאופוזיציה, 1981-1977, חיבור לשם קבלת תואר מוסמך, המחלקה למדעי המדינה, אוניברסיטת בר אילן, רמת גן.

Wong, Sonia, (2006). Of Religious Freedom and Economic Well-Being, Masters Thesis, University College, London.

יא. דיסרטציות (דוקטוראט)

שם משפחה, הפרטי, (שנת הוצאה). שם העבודה, חיבור לשם קבלת תואר דוקטור, שם האוניברסיטה, מקום ההוצאה.

דוגמא:

ברייכטה, אנה, (1972). רקע פוליטי וחברתי ותרבותי של חה"כ בישראל, חיבור לשם קבלת תואר דוקטור, האוניברסיטה העברית, ירושלים.

Akbaba, Yasemin, (2006). Understanding Ethnoreligious Conflict: The State, Discrimination, and International Politics, Doctoral Dissertation, University of Missouri.

יב. ערך מתוך אנציקלופדיה

שם משפחה, שם פרטי, (שנת הוצאה). "שם הערך", בתוך: שם האנציקלופדיה (מס' כרך, עמודי הערך כולו), מקום הוצאה: שם ההוצאה.

דוגמא:

Bergman, Paul. G., (1993). "Relativity", in: The New Encyclopedia Britannica (Vol. 26, pp. 501-508), Chicago: Encyclopedia Britannica.

יג. מקורות אלקטרוניים: האינטרנט

בעיקרון, רישום מקורות ביבליוגרפיים מהאינטרנט נעשה ע"פ אותם כללים שנהוגים לגבי המקורות הקלאסיים, תוך התאמת הכללים למאפיינים הייחודיים של הסביבה החדשה (כותר, כתובת האתר).

On-Line Sources:

Last name, first name, (year). "Title of Article", Name of Periodical [On-Line],
available at: Specify Path. (Downloaded, date)

דוגמאות:

Gurr, Ted R., (1989). "Political Parties", Journal of Experimental Psychology:
General, 122 [On-Line],
available at: [http:// www. Colorado. edu/...](http://www.Colorado.edu/...) (Downloaded, May 11, 2011)

אם אין מחבר ל מסמך מהאינטרנט

"Minnesota". Wikipedia [On-Line], available at:
<http://en.wikipedia.org/wiki/Minnesota> (Downloaded, December 27, 2011)

E-Mail messages : יד. מקורות אלקטרוניים :

Author (month, day, year). Subject of message [e-mail to receiver's name], [On-Line].
Available e-mail: receiver's e-mail address.

דוגמא:

Narby, Dn. (June 1, 1994). "A New Witness Credibility Scale. [e-mail to Avishai
Antonovsky], [On-Line]. Available e-mail: msavish@pluto.mscc.huji.ac.il

CD-ROM : טו. מקורות אלקטרוניים :

שם משפחה, שם פרטי של המחבר, (תאריך). "כותרת המאמר"/ספר, [CD-ROM]. שם
הספר/כתב-עת, מס' כרך, מספרי העמודים. תקציר מ: שם המקור ומספרו.

דוגמא:

Meyer, Amy & Kirk Bock ,(1992). "The tip-of tongue phenomenon: Blocking or Partial Activation?" [CD-ROM]. Memory & Cognition 20, 715-726. Abstract from: Silver Platter – file: Psyclit Item: 80-16351.

כללים לרישום מראי-מקום – אופציה ב'

כל ציטטה, אמירה, נתון ורעיון הלקוחים מחיבור אחר יהיו מלווים במראה מקום. כל מראה מקום יובא בגוף העבודה, בתוך סוגריים, מיד לאחר הציטוט או הנקודה המתייחסת למאמר. א. שמות מחברים לועזיים הנזכרים הן בתוך והן מחוץ לסוגריים ייכתבו בלועזית. שמות מלווים מחברים בעברית, כמובן יוזכרו בעברית.

דוגמא:

גיונס במחקרו (Jones, 1997)

Jones (1997) in his study of.....

ב. כאשר מוזכרים יחדיו, בתוך סוגריים, שמות מחברים בעברית ובלועזית, יבואו קודם המחברים העברים, כאשר הסימן ; מפריד בין המקורות.

דוגמא:

(Jones, 1997;1993).

Jones (1997; 1993) examines the link between.....

ג. בהפניה לעמודים ספציפיים במאמר או ספר.

דוגמאות בעברית:

(דון-יחיא, 1988 : 19)

(דון-יחיא, 1988 : 16-22)

דוגמאות בלועזית:

(Jones, 1997)

(Jones, 1997: 17-22)

(Jones, 1997: 18)

(Jones, 1997: 18; 2003: 34-45)

(Jones, 1997; Fox, 2003: 34-35; Smith, 2011: 32-67)

(Jones, 1997; Fox, 2003: 34-35; Smith, 2011: 32-67; James, 2010; Dent, 1997: 23)

Jones (1997: 17-22) examines the link between...

Jones (1997: 18; 2003: 34-45) studies the relationship between....

ד. כאשר יש מס' מחברים במקור לועזי יש להשתמש בסימן & ולא and, ובעברית ב-וי החיבור.

דוגמא בעברית:

(הורוביץ וליסק, 1977)

דוגמא בלועזית:

(Jones & Parker, 1997)

ה. אם יש שני מחברים שונים בעלי אותו שם משפחה, יש לרשום בטקסט את האות הראשונה של שמם הפרטי לפני שם המשפחה, אף אם פרסומיהם לא מאותה שנה.

דוגמא:

(י. כהן, 1995; ס. כהן, 1998)

ו. אם ישנם שני מחברים לפריט, יש להזכיר את שניהם בכל הפניה. אם יש 3, 4 או יותר מחברים לפריט, יש לכתוב את שם המחבר הראשון בתוספת et. al.

דוגמא בעברית:

(הנטינגטון ואחרים, 1988)

דוגמא בלועזית:

(Bradley, et. al., 1994)

(Bradley, et. al., 1994: 23)

(Bradley, et. al., 1994: 45-47)

Bradley, et. al. (1994) say in their book that.....

Bradley, et. al. (1994: 17) say in their book that.....

הערה: ברשימה הביבליוגרפית, יש לרשום את כל שמות המחברים בלי קשר למספרם.

ז. אם יש שני פרסומים או יותר של אותו מחבר באותה שנה, יש להוסיף א' (בעברית) ו-a (באנגלית לפרסום הראשון), ו-ב' (בעברית) ו-b (באנגלית) לפרסום השני, וכך הלאה. אותיות אלו חייבות להופיע גם ברשימה הביבליוגרפית.

דוגמא:

(בנימני, 1995א, 1995ב; Jones, 1997a, 1997b)

ח. אם אני רוצה לציין פרק ספציפי מתוך מקור, עלי לכתוב את מס' הפרק לאחר שנת ההוצאה.

דוגמא באנגלית:

(Shimamura, 1989: ch. 3)

דוגמא בעברית:

(ליפסט, 1988 : פרק 3)

ט. כשלמקור אין מחבר, יש להביא בתוך הטקסט רישום של המילים הראשונות של כותרת הספר/מאמר/דיווח וכו' עם קו תחתי עבור ספר ומרכאות למאמר, ובסוגריים את שנת הפרסום. ברור, כי ברשימה הביבליוגרפית יופיע המקור הנ"ל עם כותרת שם הספר/המאמר בתחילתו.

דוגמא בלועזית:

College Bound Seniors (1979)

דוגמא בעברית:

במחקר שהתפרסם בנושא שיטת הבחירות – יתרונות השיטה האזורית (1996).

י. הערות שוליים מהותיות תודפסנה על דף נפרד לפני פרק הרשימה הביבליוגרפית. ההפניה

אליהן תסומן בטקסט בכתב עילי.

יא. יש לוודא שכל הפניה הנזכרת בטקסט מצויה ברשימת המקורות, ולהפך.

מסמך מהאינטרנט:

עם מחבר:

Gurr (1998)

(Gur, 1998)

בלי מחבר: משתמשים במראה מקום כמו אופציה א'

מאמר בעיתון

עם מחבר:

Smith (2007)

(Smith, 2007)

בלי מחבר: משתמשים במראה מקום כמו אופציה א'

רשימת קיצורים

פרק – Chapter – ch.

מהדורה – Edition – ed.

מהדורה שנייה – second edition – 2nd ed.

ed. (eds.) – Editor (Editors) – עורך/עורכים

n. d. – no date – תאריך הוצאה לאור אינו ידוע

n. p. – no place – מקום הוצאה אינו ידוע

p. (pp.) – page (pages) – עמוד/עמודים

Vol. - volume (vol. 3) – כרך

Vols. – volumes (4 vols.) - כרכים

No. – Number – מספר

et al. – ו"אחרים"